

آموزش نویسندگی علمی

چگونه با یادگیری مهارت نوشتن
دانسته‌های خود را به محتوایی
ارزشمند تبدیل کنیم؟

محمد رضا رضائی

نشر لایه

سرشناسه : رضایی، محمدرضا، ۱۳۶۶
عنوان و نام پدیدآور : آموزش نویسندگی علمی: چگونه با یادگیری مهارت نوشتن دانسته‌های خود را به محتوایی ارزشمند تبدیل کنیم؟/ نویسنده محمدرضا رضایی؛ ویراستار عاطفه فرهادی.
مشخصات نشر : تهران نشر طلایی، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری : ۱۳۴ ص.؛ مصور: ۵/ ۱۲/ ۵ × ۲۱/ ۵ س.م.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۲۹-۸۹-۸ ریال ۱۵۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی : فیا
عنوان دیگر : چگونه با یادگیری مهارت نوشتن دانسته‌های خود را به محتوایی ارزشمند تبدیل کنیم؟
موضوع : نویسندگی -- راهنمای آموزشی
موضوع : Authorship -- Study and teaching
موضوع : نگارش علمی و فنی -- راهنمای آموزشی
موضوع : Technical writing -- Study and teaching
رده بندی کنگره : PN ۱۴۵ / ۶ / ۸ ۱۳۹۵
رده بنا نویسی : ۸۰۸/۰۲
شماره کتابشناسی : ۲۶۴۹۸۱۲

نشر طلایی

آموزش نویسندگی علمی

نویسنده: محمدرضا رضایی

ویراستار: عاطفه فرهادی

طراح جلد و صفحه آرا: سهیل سلطانی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۲۹-۸۹-۸

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۵

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

www.talae.ir

nashre.talae@gmail.com

تهران، خیابان طالقانی، خیابان سرپرست جنوبی، انتهای بن بست پارس، شماره ۱۱، واحد ۲

تلفن: ۶۶۴۸۳۰۶۶ نمابر: ۶۶۴۱۵۲۳۳ تلفن همراه: ۰۹۱۲۶۰۱۶۴۱۹

همه حقوق چاپ و نشر کتاب «آموزش نویسندگی علمی» برای نویسنده محفوظ است.

هرگونه بهره‌برداری از این اثر به اجازه کتبی نویسنده نیاز دارد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۰	مقدمه
۱۲	مقدمه مولف
۱۵	فصل اول: دانستنی‌هایی برای نوشتن
۱۶	بخش اول: انواع نوشتن برای تولید محتوا
۱۶	نوشته‌های هنری (ادبی)
۱۷	نوشته‌های ارتباطی (معیار)
۱۸	نگاه قلم خود را در نگارش پیدا کنیم؟
۲۰	بخش دوم: موانع نوشتن
۲۰	کمبود اطلاعات
۲۱	نداشتن سازه‌بندی
۲۱	انتخاب یک اشتباه در نویسندگی
۲۱	تمرکز کم
۲۲	خستگی زیاد
۲۳	مشغله‌های کاری زیاد
۲۵	بخش سوم: قلم خود را گره کنید
۲۶	خاطرات خود را به یاد بیاورید
۲۸	آخرین کتابی که خوانده‌اید، در آن چه چیزی بود؟
۲۹	به سراغ آلبوم‌های عکس بروید
۳۰	چیزی را به دیگران معرفی کنید
۳۱	دستورالعمل بنویسید
۳۲	بخش چهارم: مهارت‌های جادویی برای نوشتن
۳۲	تایپ ۱۰ انگشتی
۳۴	مهارت تندخوانی
۳۶	ترسیم نقشه ذهنی
۳۷	مهارت جستجو در اینترنت
۳۸	مهارت‌های نرم افزاری

- ۳۹ بخش پنجم: کمال گرایی؛ دردی درمان پذیر در نوشتن
 ۳۹ برخی از رفتارهای افراد کمال گرا در نوشتن
 ۴۰ کمال گرایی در نوشتن چیست؟
 ۴۵ نقطه مقابل کمال گرایی در نوشتن چیست؟

فصل دوم: پیش قدم های نوشتن

- ۴۸ بخش اول: ترفندهای سوژه یابی در نوشتن
 ۴۹ برگزین و نبودن
 ۴۹ موضوعات فراگیر یا تاثیر گذار
 ۵۰ موضوعات غیر فانی و غیر منتظره
 ۵۰ موضوعات مناسب
 ۵۱ موضوعات شناخته شده و معروف
 ۵۲ موضوعات ناشناخته

بخش دوم: ماهیت نوشتن های خوب را تعیین کنید

- ۵۵ اطلاع رسانی
 ۵۷ آموزشی
 ۵۹ علمی
 ۶۰ تبلیغاتی

بخش سوم: مخاطب شناسی در نوشتن

- ۶۵ دو حالت کلی در مخاطب شناسی
 ۶۶ پرسش هایی برای تعیین مخاطب
 ۶۶ بخش چهارم: منبع یابی برای نوشتن
 ۶۶ شناخت منابع درست
 ۶۹ جمع آوری فهرستی از منابع
 ۷۰ روش های منبع نویسی در مطالب
 ۷۲ منابع درست، نمایش غلط

فصل سوم: نوشتن را آغاز کنید

- ۷۸ بخش اول: ساختار بندی مطالب

- ۷۹ سوژه اصلی را به صورت پرسشی بنویسید
- ۷۹ طوفان ذهنی یا بارش فکری
- ۸۰ غربالگری موضوعات
- ۸۰ نوشتن را آغاز کنید
- ۸۱ دو اشتباه خطرناک در حین نوشتن
- ۸۲ اصلاح ساختارهای نوشتن
- ۸۲ لقمه کردن مطالب
- ۸۳ پیشنهاداتی برای ساختاربندی مطالب
- ۸۶ ساختاربندی مطالب خبری و گزارش‌ها
- ۹۲ بخش دوم: چگونه برای مطالبم لید بنویسم؟
- ۹۲ لیدنویسی برای مطالب آموزشی
- ۹۴ لیدنویسی برای مطالب تبلیغاتی
- ۹۵ لیدنویسی برای مطالب علمی
- ۹۶ لیدنویسی برای مطالب اطلاع‌رسانی
- ۹۸ بخش سوم: چگونه می‌توانم مقدمه بنویسم؟
- ۹۸ مقدمه باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟
- ۱۰۰ نکات تکمیلی درباره مقدمه کتاب
- ۱۰۲ بخش چهارم: چگونه برای مطالبم عنوان انتخاب کنم؟
- ۱۰۲ تیتراژ چیست؟
- ۱۰۳ اجزای تیتراژ
- ۱۰۴ ترفندهای تیتراژنویسی
- ۱۰۷ چگونه تیتراژهای میانی را انتخاب کنم؟
- ۱۰۷ انتخاب عنوان و نام برای کتاب
- ۱۰۸ آیا یک تیتراژ خوب یا عنوان مناسب، کافی است؟

- ۱۱۱ فصل چهارم: خلاقیت و ساده‌نویسی در نوشتن
- ۱۱۲ بخش اول: چگونه مطالب علمی را ساده‌نویسی کنیم؟
- ۱۱۲ ساده‌نویسی در بیان اعداد و ارقام
- ۱۱۵ ساده‌نویسی در واژه‌ها

- ۱۱۷ ساده‌نویسی در واحدهای اندازه‌گیری
 ۱۱۸ ساده‌نویسی در نوشتن واحدهای پولی
 ۱۱۹ ساده‌نویسی در نوشتن تاریخ
 ۱۲۲ بخش دوم: چگونه می‌توان مطالب خلاقانه نوشت؟
 ۱۲۲ به نوشته‌های خود داستان بدهید
 ۱۲۳ به سوره‌ها از زاویه متفاوتی نگاه کنید
 ۱۲۴ حراشی جذاب بنویسید
 ۱۲۴ متن متفاوتی داشته باشید

- ۱۲۷ پیوست
 ۱۴۱ مطالعه بیشتر
 ۱۴۲ سپاسگزاری

مقدمه

ما آن قدر خوش شانس هستیم که در دوره ویژه‌ای از تاریخ زندگی کنیم. سرعت تحولات فناوری به قدری افزایش یافته است که در کمتر از هر ۱۰ سال شاهد انقلابی بنیادی در زمینه فناوری‌هایی هستیم که تمام زندگی ما را به طور اساسی دستخوش تغییر می‌کنند. این تغییرات که برخی ناظران معتقدند سرعت آن از توان تطبیق‌پذیری ما پیشی گرفته است، حاصل انقلاب‌های متعددی است که در حوزه علم اتفاق می‌افتد. از سوی دیگر برای زیستن در جهان امروز چاره‌ای جز تعامل با این فناوری و علم پیش زمینه آن نداریم. مهم نیست من و شما به این رویدادها توجه نشان دهیم یا نه، آن‌ها زندگی ما را تحت تاثیر قرار می‌دهند.

همچنین رشد و توسعه شبکه‌های اجتماعی و مجاری اطلاع‌رسانی جدیدی که بدون مرز و گذر از صافی‌های رایج در روزنامه‌نگاری ساختارمند، به کار تولید، انتشار، بهر مشغولند، فضایی را به همراه آورده است که امکان توسعه اطلاعات، معنای و خبرهای دروغین به یک اندازه توسعه یافته است. اگر فضای شخصی شده، حساب‌های رسانه‌ای که در اطراف خود تنیده‌ایم، باعث بروز پدیده خبرهای دروغین و استفاده ابزاری از آن در صحنه‌های اجتماعی و سیاسی می‌شود، در دنیای علم همین روند، باعث توسعه شبه علم و خرافه‌هایی می‌شود که نه تنها علم که مهم‌تر از آن روش تفکر و آگاهی ما را تحت تاثیر قرار می‌دهند.

کشورهای در حال توسعه به طور خاص ایران با توجه به تاریخ و سابقه‌شان در شرایطی قرار دارند که باید فاصله و عقده‌های تاریخی را در حوزه علم و فناوری جبران کند و مهم این است که جهان در انتظار ما نخواهد ماند. توسعه فردای ما به توسعه علمی و توسعه علمی ما به آگاهی علمی گره خورده است. آگاهی و ادراکی که بدون حضور واسطه‌های در میان مردم و دانشگران و بین دانشگران در ارتباط با هم میسر نخواهد شد.

روزنامه‌نگاری علمی در میانه چنین میدانی قرار گرفته است. از یک سو باید یکی از پر جنب و جوش‌ترین و غیر منتظره‌ترین حوزه‌هایی که بشر در تاریخ خود با آن مواجه بوده است را پوشش داده و داستان آن را به زبان عام ترجمه و روایت پشت پرده آن و مسیری که منجر به تولید آن شده است را به

مردم و مخاطب خود منتقل کند. از سوی دیگر باید نقش نظارت و دیدبانی خود را اعمال کند و مراقب رفتارها و روندها در دنیای علم باشد و اگر جایی خطایی دید آن را گزارش دهد. از سوی دیگر، باید مراقب توسعه جدی و شدید شبه علم باشد. در کشورهایمانند ما بخشی از بار هموار کردن مسیر جبران عقب ماندگی علمی را نیز بر دوش بکشند.

این کاری دقت، مطالعه، تلاش و صبوری بالایی می طلبد. کسانی که به طور حرفه‌ای و جدی این دنیا می‌شوند، باید برای بقای حرفه‌ای با رسانه‌های خود وارد مذاکره‌ای دایمی شوند و از سوی دیگر کار دقیق و دشوار خود را انجام دهند. در همین حال، مراقب باشند تا نقش مهم‌شان را به سخنگویی نهاد علم و تبدیل شدن به ابزاری تبلیغاتی در دست اشخاص و نهادهای فرونکاهند و در دام وسوسه‌های تبلیغاتی تبدیل کردن محتوای خود به ابزاری برای کسب درآمد بیشتر یا کلیک بیشتر یا شهرت یا ساختن پلکانی برای امتیازگیری و نفع شخصی تبدیل نکنند. مراقب نام خود باشند.

ما که به این پیشه شریف اشتغال داریم نه تنها باید از اعتبار حرفه‌ای‌مان در عمل دفاع کنیم که باید از نام و اعتبار و مرتبت کنیم. نباید فراموش کنیم که در نهایت نام ما در زیر محتوایی که تولید می‌کنیم قرار خواهد گرفت و باید بدانیم ما در حال معامله‌ای مهم با مخاطبان هستیم. ما وقت غیر قابل برگشت آن‌ها را طلب می‌کنیم و در قبال آن وظایف داریم محتوایی را در اختیارشان قرار دهیم که حداقل تا زمان انتشارش و بر اساس بهترین تلاشی که انجام داده‌ایم مطمئن باشیم، دقیق، درست و برای او ارزشمندی‌اش ضروری است. اگر این کار را نکنیم مسؤول مرگ لحظاتی خواهیم بود که مخاطب صرف استفاده از محتوای تولیدی ما کرده است.

به شما که قصد ورود به این دنیا را دارید خوش آمد می‌گویم. زنانی، هیجان‌انگیز و البته پرچالشی پیش روی شماست. بسیار خواهید آمرخت و لحظات پرفراز و نشیبی را تجربه می‌کنید. شما در حال قدم گذاشتن در حوزه‌ای هستید که به جرات می‌توان گفت در شکل دادن به امروز و فردای ما نقشی بی‌همتا دارد.

قدمتان استوار

پوریاناظمی - روزنامه‌نگار علم